

Sygn. akt III Cz 537/16

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Magdalena Hupa - Dębska (spr.)

Sędziowie: SO Gabriela Sobczyk

SR (del.) Łukasz Malinowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 10 maja 2016 r. w Gliwicach

sprawy z powództwa A. W.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki

na postanowienie Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 11 grudnia 2015 r., sygn. akt II C 2150/15

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSR (del.) Łukasz Malinowski SSO Magdalena Hupa-Dębska SSO Gabriela Sobczyk

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Gliwicach uznał się niewłaściwym

i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Warszawy-Woli w Warszawie, gdyż

w okręgu właściwości tego Sądu znajduje się siedziba pozwanej, determinujące właściwość sądu stosownie do art. 30 kpc. Wskazał, że powódka nie podała w pozwie okoliczności uzasadniających właściwość Sądu Rejonowego w Gliwicach, czego wymaga przepis art. 187 § 1 pkt 2 kpc, toteż uwzględniając zgłoszony przez pozwaną zarzut niewłaściwości miejscowej orzekł stosownie do art. 200 § 1 kpc.

Z zażaleniem na powyższe rozstrzygnięcie wystąpiła powódka, zaskarżając je w całości

i wnosząc o jego zmianę poprzez uchylenie oraz zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kosztów postępowania zażaleniowego. Wskazała na błędy w ustaleniach faktycznych, polegające na: przyjęciu, że zarzut niewłaściwości miejscowej został skutecznie zgłoszony wobec niewskazania

w pozwie okoliczności uzasadniających właściwość przemienną Sądu Rejonowego w Gliwicach, podczas gdy właściwość ta wynikała pośrednio z treści pozwu i bezpośrednio z dołączonych do pozwu ogólnych warunków ubezpieczenia; przyjęciu uzasadnienia właściwości przemienną złożonego na w dniu 11 grudnia 2015 r. za spóźnione, podczas gdy powódka nie miała wcześniej możliwości odnieść się do zarzutu niewłaściwości miejscowej zgłoszonego przez pozwaną. Zarzuciła naruszenie art. 187 § 1 pkt 2 kpc w związku z art. 200 § 1 kpc przez błędną ich wykładnię

i niewłaściwe zastosowanie wskutek wadliwego przyjęcia, iż okoliczności uzasadniające właściwość przemienną Sądu Rejonowego w Gliwicach nie wynikają z treści pozwu, załączonych do pozwu dokumentów oraz stanowiska przedstawionego na rozprawie 11 grudnia 2015 r. Podniosła wreszcie zarzut naruszenia art. 34 kpc i art. 46 § 1 w związku z art. 10 ustawy

o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej przez ich niezastosowanie, podczas gdy powództwo o wykonanie umowy i inne roszczenia z umów powódka mogła wytoczyć przed Sąd Rejonowy w Gliwicach na podstawie przepisów o właściwości przemienną.

Argumentowała, że okoliczności wskazane w pozwie uzasadniały właściwość przemienną Sądu Rejonowego w Gliwicach, zarówno w oparciu o zapis § 48 ogólnych warunków ubezpieczenia, jak i art. 10 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej

i reasekuracyjnej, zgodnie z którymi powództwo o roszczenia wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć również przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania ubezpieczającego, ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia. Wskazała, że rozpoznanie sprawy przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie uniemożliwi jej czynny udział

w postępowaniu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie mogło odnieść skutku.

Zgodnie z regułą wyrażoną w art. 30 kpc w związku z art. 27 § 1 kpc, powództwo przeciwko osobie prawnej wytacza się przed sąd pierwszej instancji, w którego okręgu pozwany ma siedzibę. Modyfikację tej zasady przewidują przepisy art. 31-37¹ kpc dopuszczające właściwość przemienną oraz przepisy szczególne art. 43-46 kpc. Co istotne – pomijając właściwość wyłączną – przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu nie może nastąpić z urzędu, ale na zarzut zgłoszony i należycie uzasadniony przez pozwanego przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, o czym stanowi art. 202 kpc. Aby uniknąć ryzyka przekazania sprawy na skutek uwzględnienia takiego zarzutu, powód zobowiązany jest w do przytoczenia w pozwie okoliczności faktycznych uzasadniających właściwość miejscową (przemienną), co z kolei wynika z art. 187 § 1 pkt 2 kpc.

Wbrew zarzutom zażalenia, w rozpoznawanej sprawie powódka nie przytoczyła w pozwie okoliczności, które uzasadniałyby właściwość Sądu Rejonowego w Gliwicach do rozpoznania sprawy zgodnie z art. 31 – 37¹ kpc bądź art. 46 kpc. Jedynym wynikającym z pozwu łącznikiem

z tymże Sądem jest miejsce zamieszkania powódki, które samo w sobie nie przesądza o jego właściwości. Wbrew stanowisku powódki zaprezentowanym podczas rozprawy w dniu 11 grudnia 2015 r., wskazywana podstawa prawna roszczenia ma istotny wpływ na określenie właściwości miejscowej Sądu. Nie jest przy tym rzeczą Sądu przy wstępnym badaniu sprawy, poszukiwanie podstaw swej właściwości odmiennych od wyartykułowanych w treści pozwu. Tymczasem powódka w szerokim uzasadnieniu pozwu opisała wprawdzie okoliczności związane z zawartą przez strony dnia 30 stycznia 2009 r. umową ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi, następnie jednak kwestionowała ważność pewnych zapisów tej umowy, jako noszących znamiona niedozwolonych klauzul umownych i konkludując podała, że pobrana przez pozwaną opłata likwidacyjna miała charakter świadczenia nienależnego, toteż powódka domaga się na podstawie art. 481 § 1 i 2 kc w związku z art. 410 § 2 kc odsetek od należności głównej liczonych od dnia następnego po dniu obciążenia jej tą opłatą. Chybione są zatem zarzuty zażalenia zmierzające do stwierdzenia, że w pozwie zostały podane okoliczności uzasadniające właściwość przemienną Sądu Rejonowego w Gliwicach, skoro sama powódka nie upatrywała źródła swego roszczenia w umowie, a domaga się zwrotu nienależnego świadczenia. Pozwana

w odpowiedzi na pozew podniosła zarzut braku właściwości miejscowej Sądu Rejonowego

w Gliwicach, należycie go uzasadniając i wywodząc, że dochodzone roszczenie nie jest „roszczeniem wynikającym z umów ubezpieczenia”, skoro jest oparte na przepisie art. 45 kc

w związku z art. 410 § 1 kc, co uzasadnia właściwość miejscową Sądu wyznaczoną przez miejsce siedziby pozwanej, stosownie do art. 27 § 1 kpc w związku z art. 30 kpc.

Podkreślenia wymaga, że zawarty w art. 187 § 1 pkt 2 kpc wymóg przytoczenia już

w pozwie w miarę potrzeby okoliczności uzasadniających również właściwość sądu, czemu

z drugiej strony odpowiada nałożony art. 202 kpc obowiązek zgłoszenia przez pozwanego zarzutu niewłaściwości sądu przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, mają na celu dyscyplinowanie stron w zakresie przytaczania przesłanek determinujących właściwość sądu właśnie w pierwszych pismach procesowych. Nie przewidują przy tym wymiany pism w tej kwestii i każą Sądowi rozstrzygać w przedmiocie właściwości jedynie w oparciu o stanowiska powoda wskazane

w pozwie oraz pozwanego wyartykułowane przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy. Nadto, pomimo że przytoczenie okoliczności uzasadniających właściwość sądu nie zawsze musi mieć charakter wyodrębnionej jednostki redakcyjnej pozwu, to jednak muszą one wynikać z samej treści żądania i przytoczonych w pozwie, a nie w dołączonych doń dokumentach zaoferowanych jako dowody, okoliczności. Badanie na zarzut pozwanego właściwości miejscowej sądu dokonywane we wstępnej fazie postępowania nie obejmuje bowiem badania dołączonych do pozwu dokumentów mających stanowić dowody w sprawie, gdyż ich badanie należy do fazy merytorycznego rozpoznania sprawy (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 9 czerwca 2005 r., zapadłej w sprawie III CZP 28/05).

Reasumując należy wskazać, że skoro powódka nie naprowadziła w pozwie okoliczności uzasadniających właściwość miejscową Sądu Rejonowego w Gliwicach, nie wywodząc roszczenia z umowy i nie powołując się w treści pozwu na umowę prorogatio fori, a domagając się zwrotu nienależnego świadczenia, zasadnie i bez wskazywanych w zażaleniu naruszeń Sąd Rejonowy na skutek właściwie zgłoszonego zarzutu pozwanej stwierdził w trybie art. 200 § 1 kpc swą niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę do rozpoznania sądowi wyznaczonemu przez łącznik właściwości ogólnej, wynikający z art. 30 kpc w związku z art. 27 § 1 kpc. Brak było bowiem podstaw do zastosowania łączników z art. 34 kpc, art. 46 § 1 kpc bądź art. 10 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U.2015.1844).

Również podnoszone w zażaleniu kwestie niedogodności dla powódki, jakie rodzi rozpoznanie sprawy poza miejscem jej zamieszkania, nie mogły doprowadzić do wzruszenia zaskarżonego postanowienia. W odróżnieniu od bowiem postępowania nieprocesowego, w którym regulacja z art. 508 § 2 kpc przewiduje ze względów celowości możliwość rozpoznania sprawy przez sąd ogólnie niewłaściwy, przepisy nie przewidują takiej możliwości w procesie.

Z powyższych względów bezzasadne zażalenie powódki podlegało oddaleniu stosownie do art. 385 kpc w związku art. 397 § 2 kpc.

SSR(del.) Łukasz Malinowski SSO Magdalena Hupa-Dębska SSO Gabriela Sobczyk